

N.F.S. Grundtvigs tale i Folketinget om indskrænkning af Grundloven

Taler

Nikolai Frederik Severin
Grundtvig
Medlem af Folketinget

Dato

23. januar 1855

Sted

Christiansborg

Jeg skal begynde med at svare paa hvad den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) lagde mig saa forskrækkeligt nær, at, dersom jeg i Grunden havde brudt mig noget om det, jeg anklagede for at være en Undergravelse, en Nedbrydelse af Danmarks Riges Grundlov, saa havde jeg dog vel sagtens gjort mig den Uleilighed at stille et Ændringsforslag. Jeg skal dertil svare, at, naar det kun var om den Uleilighed at gjøre, saa var det vistnok skeet, og jeg havde vistnok gjerne stillet et, men Tingens var, at jeg saae for mine Øine, at der for Øieblikket var meget Faa, som vilde stemme derfor, og da vidste jeg ikke, hvad det skulde baade, om jeg stillede et saadant Ændringsforslag; thi man staaer jo i den Formening, jeg veed ikke ret, om den er ganske stikker, at, naar blot visse Ord blevne udslettede, skulde det gjøre hele Beslutningen forsaavidt magtesløs, at den forrige Antagelse vilde være unyttig. Jeg veed det ikke, siger jeg, men, dersom der kun er Saamange, som der behøves til at stille et Ændringsforslag til 3die Behandling, og som ville enes med mig derom, da vil jeg gjøre det. Nu er det mig ellers forsaavidt ret kjært, at den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds engang har talt Ordet ud; jeg veed aldrig, at jeg har hørt ham sige det før, uagtet han nu siger, at det er det ganske Naturlige, og hvad vi have vidst ligefra Begyndelsen, men jeg har dog ikke hørt ham sige, at det er ganske rigtigt, at vi ikke ville bevare Danmarks Riges Grundlov, men have opgivet den. Det er mig ret kjært, at han har sagt det, thi saa er det reent; her i denne Beslutning er det skjult, om end ikke for mig, thi de fleste Folk, som see Beslutningen, ville sige; Nei, den gaaer kun ud paa, at Danmarks Riges Grundlov er indskrænket til de særlige Anliggender, og her i alle disse særlige Anliggender staaer der jo, at Danmarks Riges Grundlov bestandig skal være gjældende. De see ikke det, som er hængt ved, som gjør den til Intet, som gjør hele Grundloven død og magtesløs, idet den kun skal kunne leve saaledes paa anden Haand som en simpel Lov, der kan forandres naar det

skal være. Nu, dersom det var saa, som den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds til min store Forundring har paastaaet, at man kunde slaae alle Grundlovens Paragrapher ihjel idag og være vis paa, da stode op i morgen igjen, ja saa var der jo ingen videre Fare derved; men hvor dristig han end paastaaer, at §91 i Grundloven vilde sikkre os en tilsvarende Trykkefrihed, om end Presselovgivningen gik over fra at være et særligt Anliggende for Danmark til et Fællesanliggende for hele Monarchiet, og det til Trods for den Beslutning, at Danmarks Riges Grundlov er indskrænket til Kongerigets særlige Anliggender, hvor dristig end den ærede Rigsdagsmand paastaaer dette, saa anseer jeg det dog for en saadan Selvmodsigelse, greben ud af Luften, som jeg slet ikke begriber, hvor han er kommen for Skade at gjøre den til sin. Hvorledes forøvrigt den ærede Rigsdagsmand vil mene, at vi, uden at vide, hvorledes Fællesforfatningen er, men med den Sikkerhed, at den saalænge Holsteen og Lauenborg skulle være med under Fællesforfatningen, aldrig kan blive saa frisindet, enten i Henseende til Presselovgivningen eller i nogen anden Henseende, som vor Grundlov er, at vi dog skulle være visse paa, at vi Intet tabe ved at opgive Grundloven for at naae Fællesforfatningen; ja, det maa han selv om, jeg kan ikke paa nogen Maade forstaae det. Han har heller ikke gjort det det Allermindste forklarligere for mig, end det altid har været; dersom er der saa intet videre at sige. Men er det Meningen, at vi skal opgive Danmarks Riges Grundlov uden at faae enten en ligesaa stor eller en næsten ligesaa stor Sikkerhed for de Friheder og Rettigheder, som Danmarks Riges Grundlov hjemler os, da maa jeg erklære en saadan Opgivelse af Danmarks Riges Grundlov for at være stridende baade mod vor Pligt og Folkets nødvendige Forlangende, saa jeg ikke kan Andet end bestandigt protestere imod den.

Jeg mener, at Tingen er simpel i Henseende til, hvad en Grundlovsbestemmelse er her, og hvad Forskjel der er imellem en saadan Bestemmelse og en anden Lov. Dersom der ingen Forskjel var, ligesom i England, hvor der ikke haves nogen Grundlov i den Forstand, som det var besværligere at forandre end enhver af de andre Love, saa vilde det være ganske rigtigt, og det er heller ikke mig, der har foreslaaet, at der skulde være de Omstændigheder ved Forandringer i Grundloven; men det er netop, formoder jeg, den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad), som altsaa dog maa have meent, at det gjorde Noget, hvad han nu ogsaa paastaaer, men tillige, at det ikke gjør Noget nu med Hensyn enten til Presselovgivningen eller de andre Ting, som regnes til Danmarks særlige Anliggender. Det gjør ikke Noget, enten de ere hjemlede ved en Paragraph i Grundloven, som hidtil, eller de kun ere hjemlede ved en simpel

Paragraph i en Lov, der siger, at de ogsaa skulle høre til Danmarks særegne Anliggender. Han paastaer, at Presselovgivningen ikke alene nu er sikker, fordi Folket altid vil staa fast derpaa, fordi der ikke vil findes nogen Rigsdag, der tillader, at den gaaer over fra de særegne Anliggender til de fælles; men han paastod ogsaa paa den anden Side, – og derved blev Sikkerheden altfor stor, – at, om den ogsaa gik over til at blive et Fællesanliggende, da vilde den endda være ligesaa sikker. Men han anførte ogsaa et Beviis, og, dersom det var sandt, saa veed jeg ikke, hvad der ikke skulde kunne bevises. Vi have nemlig, sagde han, i hele det Aarhundrede, da vi troede at savne Trykkefrihed, i Virkeligheden havt den. Ja, det forstaaer sig, havde vi i den Tid, da vi havde Censur og alt Saadant, da kan jeg ikke troe Andet, end at vi ogsaa ville beholde den, selv om den kommer ind under Fællessagerne og vi under det tydske Forbunds nye Presselov.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/grundtvigs-tale-i-folketinget-om-indskraenkning-af-grundloven>